



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

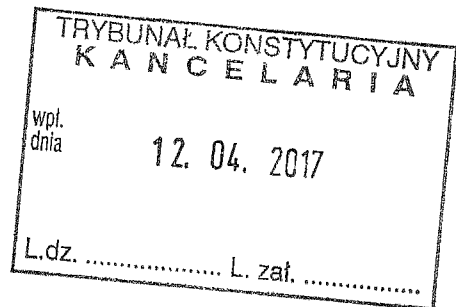
Adam Bodnar

Warszawa, 11/04/2017

VII.505.4.2014.MM

Trybunał Konstytucyjny

Warszawa



sygn. akt K 10/15

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072) w zw. z art. 379 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1822 ze zm.), wnoszę o wyłączenie z udziału w rozpoznawaniu sprawy (sygn. akt K 10/15) Lecha Morawskiego.

Uzasadnienie

Przepisy art. 39 ust. 1 i 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym określają przesłanki wyłączenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z udziału w rozpoznawaniu sprawy, przepisy te nie regulują natomiast

sytuacji, w której w rozpoznawaniu sprawy bierze udział osoba nieuprawniona. Na brak przepisów regulujących wprost instytucję wyłączenia osoby niebędącej sędzią zwrócił również uwagę Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 15 lutego 2017 r. (sygn. akt K 2/15). Brak takiej instytucji nie może jednak prowadzić do wniosku, że nie ma możliwości odsunięcia od orzekania w danej sprawie osoby niebędącej sędzią Trybunału Konstytucyjnego. Instytucja wyłączenia sędziego ma na celu niedopuszczenie do orzekania w sprawie podmiotów, co do których istnieje uzasadniona obawa braku bezstronności. Za równie istotne należy uznać niedopuszczenie do orzekania podmiotów niemających statusu sędziego Trybunału Konstytucyjnego. W ocenie Rzecznika w pełni uzasadnione jest więc zastosowanie do takich osób *per analogiam* instytucji wyłączenia sędziego.

Należy tutaj wskazać, że zgodnie z zasadą legalizmu wyrażoną w art. 7 Konstytucji Prezes Trybunału Konstytucyjnego przy wyznaczaniu składu orzekającego jest zobowiązany do działania zgodnie z obowiązującym prawem. Z mocy art. 36 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w tym zakresie odpowiednie zastosowanie powinny znaleźć tutaj przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.; dalej jako k.p.c.). Stosownie bowiem do art. 379 pkt 4 k. p. c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa. Skład sądu sprzeczny z przepisami prawa to także sytuacja, gdy znajduje się w nim osoba nieuprawniona (por. „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz”, t. 1 pod red. M. Manowskiej, LexisNexis, Warszawa 2011, s. 713). Taka okoliczność zachodzi w niniejszej sprawie, gdyż skład Trybunału Konstytucyjnego jest sprzeczny z prawem najwyższej rangi, tj. Konstytucją RP.

W dniu 2 grudnia 2015 r. Sejm podjął uchwałę w sprawie wyboru sędziego Trybunału Konstytucyjnego (M. P. poz. 1183), w której jako osobę wybraną na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego wskazano Lecha Morawskiego. Uchwała ta stanowiła próbę wyboru przez Sejm VIII kadencji L. Morawskiego na sędziego Trybunału Konstytucyjnego na obsadzone już prawidłowo stanowisko sędziowskie. Prawidłowość wyboru przez Sejm VII kadencji trzech sędziów Trybunału Konstytucyjnego wymienionych w uchwałach z dnia 8 października 2015 r. w sprawie powołania sędziów Trybunału Konstytucyjnego (M. P. poz. 1038-1040) i rozpoczynających kadencję w dniu 7 listopada 2015 r. została bowiem kilkakrotnie potwierdzona w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z dnia 3 grudnia 2015 r., sygn. akt K 35/15; wyrok z dnia 9 marca 2016 r., sygn. akt K 47/15; wyrok z dnia 11 sierpnia 2016 r., sygn. akt K 39/16; postanowienie z dnia 7 stycznia 2016 r., sygn. akt U 8/15).

W wyroku z dnia 3 grudnia 2015 r. (sygn. akt K 34/15) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że o statusie sędziego Trybunału należy mówić już w momencie zakończenia procedury wyboru kandydata na sędziego przez Sejm, co w tym przypadku nastąpiło w dniu 8 października 2015 r. Trybunał Konstytucyjny podkreślił również, że uchwała Sejmu w tej sprawie jest definitywna i nie podlega wzruszeniu. W rezultacie Sejm nie może odwołać swojego wyboru, unieważnić go, stwierdzić jego bezprzedmiotowości bądź *post factum* go konwalidować. Należy podkreślić, że w sentencji orzeczenia Trybunał Konstytucyjny stwierdził zgodność z Konstytucją przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. *o Trybunale Konstytucyjnym* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1064), w oparciu o które zostały podjęte uchwały Sejmu z dnia 8 października 2015 r. w sprawie wyboru sędziego Trybunału Konstytucyjnego (M.P. poz. 1038-1042) za wyjątkiem art. 137 tej ustawy w zakresie,

w jakim dotyczył sędziów Trybunału, których kadencja upływała odpowiednio 2 i 8 grudnia 2015 r., co przesądziło prawidłowość wyboru przez Sejm VII kadencji 3 sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

W świetle art. 194 ust. 1 Konstytucji RP kompetencja Sejmu do wyboru sędziego aktualizuje się zaś jedynie wówczas, gdy istnieje wolne stanowisko sędziowskie wymagające obsadzenia. Skoro więc kadencja sędziów wybranych w dniu 8 października 2015 r. dopiero rozpoczynała swój bieg, to Sejm w ogóle nie mógł korzystać z kompetencji określonej w art. 194 ust. 1 Konstytucji RP. Potwierdził to Trybunał Konstytucyjny w wymienionych orzeczeniach, a orzeczenia te mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP).

Co prawda w art. 18 pkt 2 i art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) ustawodawca podjął kolejną próbę zmiany obsady Trybunału Konstytucyjnego poprzez pominięcie sędziów, którzy zostali prawidłowo wybrani przez Sejm VII kadencji i zastąpienia ich osobami, które zostały wybrane przez Sejm VIII kadencji wbrew Konstytucji RP, tj. na stanowiska sędziowskie już obsadzone. Jednak rozpoznając niniejszy wniosek skład Trybunału Konstytucyjnego musi mieć na uwadze treść art. 195 ust. 1 Konstytucji RP. Zgodnie z tym przepisem sędziowie Trybunału Konstytucyjnego w sprawowaniu swojego urzędu podlegają tylko Konstytucji. Ich obowiązkiem w związku z tym jest odmowa zastosowania ustawy w sytuacji, gdy ta narusza Konstytucję. Ta ostatnia okoliczność została zaś już potwierdzona w wymienionych orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego.

Wskazane powyżej powody zmuszają Rzecznika Praw Obywatelskich do złożenia wniosku o wyłączenie z udziału w rozpoznawaniu sprawy L. Morawskiego jako osoby nieuprawnionej do orzekania.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'B. Budzisz', written in a cursive style.